

ALTERITATEA: CONTEXTUL ȘI PRETEXTUL DIALOGULUI INTERCULTURAL

Dumitru DODUL

Universitatea de Stat din Moldova, Departamentul Filosofie și Antropologie, dr., conf. univ.
Chișinău, Republica Moldova

Autorul corespondent: Dodul Dumitru, doduld@mail.ru

ALTERITY: THE CONTEXT AND THE PRETEXT OF INTERCULTURAL DIALOGUE

Keywords: *identity, otherness, culture, globalization, diversity.*

Cuvinte-cheie: *identitate, alteritate, cultură, globalizare, diversitate*

Prin scindarea unității dintre statul național și societatea tradițională, formarea noilor relații de putere, lumea globalizată a plasat problema identității în centrul discursului contemporan. Din câte cunoaștem, în orice discurs, indiferent de natura lui, atunci când ne referim la *celălalt*, care este altfel decât noi, generăm o axiomă exprimată, direct sau indirect, prin considerarea relațiilor complexe și variate, stabilite între *Noi* și *Ceilalți*.

În acest sens, alteritatea se dezvăluie ca un context pentru autocunoaștere și autoreflexie. De fapt, raportul identitate - alteritate este constitutiv oricărui ansamblu socio-cultural. Alteritatea ca prezență este proprie atât reprezentantului unei culturii, cât și a unei culturi în parte. Dialogul dintre identitate și alteritate nu poate fi conceput decât prin recunoașterea preliminară a pluraltății, într-o comunitate care este extrem de fragmentată. Considerăm că diversitatea nu este o slăbiciune și nu trebuie să fie privită ca o slăbiciune. E constatat faptul că componentele diferențierii constituie fațetele alterității și factorii de influență în relația cu celălalt.

Un element semnificativ al societății globale este mobilitatea populației. Este o perioadă a deschiderii către lume, care nu era disponibilă în trecut, și care oferă celui alt posibilitatea de a cunoaște obiceiuri și practici, aspecte ale sistemelor religioase, ale relațiilor sociale, elemente ale gastronomiei locale - simboluri caracteristice unei culturi.

Astăzi, trebuie să înțelegem că nu există culturi mari sau mici, superioare sau inferioare - culturile constituie patrimoniul valoric, care definesc omul ca ființă culturală și, atunci când abordăm idea diversității culturale, aceasta este implicit integratoare, deoarece vizează și domeniile politicului, economicului, socialului și, nu în ultimul rând, domeniul juridic.

În fiecare epocă istorică, relațiile dintre culturi erau determinate atât de influențe reciproce, cât și de acelea unilaterale. Printre cele mai cunoscute exemple sunt relațiile dintre Europa/Occident, care reprezintă centrul, și Orient, un spațiu cultural care, după constatarea lui Said, se înfățișa ca ceva misterios și, în cadrul căruia, sub imperativul necesității siguranței sociale, juridice, constituționale, politice și economice, marea majoritate s-a adaptat și conformat „proceselor civilizatoare”.

Schimbările majore la diferite etape ale evoluției civilizației au fost reflectate de elitele intelectuale din toate timpurile. În acest sens, lansate de tradițiile filosofice occidentale, teoriile

postcoloniale, după o lungă perioadă de dominație cu efect devastator al unui monocentrism, mai exact, al europocentrismului, vor prezenta o reacție de subminare a metropolei.

Astfel, la problematizarea dispozitivului conceptual al demersurilor teoretice privitoare la postcolonialism și la o vizibilitate mai largă a acestora, asistăm după Revoluția Iraniană, fiind de fapt o Revoluție Islamică, care înlocuiește o monarhie cu o republică islamică, care astăzi reprezintă un pretext al dialogului intercultural pentru Occident. Nu mai este esențial contextul acestui dialog, pentru că există o multitudine de posibilități de interacțiune cu acei care nu acceptă „beneficiile” relației complexe dintre „Noi” și „Ceilalți”.